

«تۈرك بوردى» ابلىنىمى يىلك ۱۳ نىچى صايسىندىرە اعتباراً

تۈركلۈك دالھى شاعرى عبدالحق ھامىد بىك اقنىرىنىك يارمى

مسايدىر يازىلمىسى «لېيىرە» نامىدىكى نىشە باشمىدىر مېقدۇر.

تۈرك بوردى

ناشرى : تۈرك بوردى

مدىرى : محمد امين

صايفى ۱۱

۷ مارت ۱۳۲۸

يىل ۲

بومبعلردن تحریری لازم کلن بر طاقم معنوی احتیاجلرمز واردرکه ، آلتلر
وآلیاتلر کبی ، بونلرکده غریبدن استعاره سی اقتضایتمز .

او حالده هر برینک نفوذ دائره لرینی تعیین ایدرک بو اوچ غایه نك اوچنی ده
قبول ایتملی یز ؛ یاخود ، ده ها دوغریسی ، بونلرک ، بر احتیاجك اوچ مختلف
نقطه دن کورولمش صفحه لری اولدیغنی آکلایارق (معاصر بر اسلام تورکلکی)

ابداع ایتملی یز .

کوک آب

تعلیم و تربیه

تورک کوچی

« تورکک کوچی هر شیشه یتر ! »

ملتیم یشاملیدر ! ملتیم صاغلغک صاغلاملغه باغلی اولدیغنی بیلملیدر . بن تورکی
دینچ ، کوربوز ، کوچلی ، یاووز کورمک ایسترم ! جیلیز ، دوشکون دکل !
آیاق آتیک ، بیلک چویک اولملی !

انسانی یشادان ، انسانلری یشادان وحشی اولسون ، بدوی اولسون ، مدنی
بولنسون قوت بدنیه در . قوت بدنیه ایله انسانده بئلك اویانیر ، انسان کندینه
کوکنیر . انسان هر زوری کوچیله یگر . انسان کوچیله خسته لغه ، اولومه قارشلی
قویار . ماللی ، قاتلی ، جانی ، ناموسنی انسان بوقوتله قوریر . مدنیت انسانلری
« انسانیت » دیدیگمز حاله یوکسلده ممشدر . بونک ایچون « حق » سسنی قوت
بوغیور . یشامق برقاوغادر دییورز . قاوغاده حکم قوتده در ، قویده در . قوی
ضعیفی ایتز ، سوره در . ضعیف خور حقیر یشار ؛ قوینک دائما کوله سیدر . اجلی
ایریشمدن بیک اولوملر کچیرر . چوق سویله مکه حاجت یوق . سز لر ، هپ

۱. درد اورطاقلم ، بنی بک ای آگلارسکز . بزى هب بر يوك ازييور ،
 هب بر درد اوزييور : تورکک کورمزلکی ! ملتی بوقدر ازوب خير بالايان ،
 مملکتی قاصوب قاووران ، دولتی ييقان بو قره بلا تورکک کوچسزلیکدر .
 ملتم دوشدی ، فقط قوتدن دوشدی ده دوشدی ! فقط يرلرده قالمق ، سورنمک
 ایسته میور . همان قالقیور . بز کنجلرده بوگون بر ديلک ، بر ایستک اویاندی .
 بز کنجلره گوکدن بر قیغلمجم ایندی . باغریمزده کی آتسه چارپدی : اسکی
 تورک چراغنی یکیدن یاقدی . ایشته کوزلرمزده او چراغک ایشینی پارلایور .
 گوکسمزده هب بردویغو چاریيور : ديلکمز ، ایستکمز ینه کوچلی قوتلی برملت
 کورمکدر ! اوت بز کنجلر قالقمق ایستیورز . بزى قالدیروب قورتاره جق ده
 پیغمبرمژک بزه اوزاتدینی اومبارک مقدس الیدر : « العلم علما : علم الابدان ،
 علم الادیان ! » ایشته بزى یوکسکلره چیقارته جق بو حدیث شریفده کی حکمتدر .
 « Mens sane in corpore sano » - لاتینلر . لایقینلر . یورلر . یونان قدیم ، برارککک
 یازمق اوقومق ربوزمک بيلمسنی شرط قویلمشدی . باهالرمز آتالرمز قوت بدنیه لريله
 جهانگیر اولدیلر . تورکک قوتی فرنکستانده داستان اولمشدی : « Fort comme un turc »
 دیرلر . ملتم بک ارکک بر قوم ایکن فاتحک آکاده یارامدی . ذوق وسفاقت
 آنی قوتدن دوشیردی . او ارکک اردوسی داغیلدی . او جندی ، اوسلاحشور
 ملت آت صیرتندن ایندی ، قهوه لره دوشدی . کندى دوکدیکی التون قاقهلی
 یتاغانی براقدی ، اته بیلاردو صوباسی آلدی . قهوه ده ، زارده ، اویونده شاتی ،
 عنواتی ، کوچنی ، قوجه ارککلکینی اذواق غربیه یه ، سفاقت فرنگیه یه دیکشدی ،
 ساتدی . عرق ، جنس بوزولدی . او یاووز ، اوتندرست ملتک احفادی آراسنده
 بويسزلر ، جوجه و قنبورلر ، جولاقلر ، پاشاقلر ، قوجه بر یگون تشکیل
 ایدیيور . کنول و نیقوتین ملتمی یاقدی ، ییقدی . توتوندن اللر سارارمش ، بت
 بکیز اوجوق ، ایچکیدن اوز سونوک ، کوز دونوق ، اللر تترهک . . بن ایسترم که
 کنجلرمزک اللری قیلیچدن ، جریددن ، کورکدن ، یلکندن ناصور باغلاسون ؛
 گوندن ، گونشدن ، تمیز هوادن ، کسکین روزکاردن یوزلر قیزارسین ، یناقلر

آلونسین! بئلکئه گوگنیر دلیقانلیلرک یوزلرنده قارتال باقیشلر کورمک ایسترم!
کنجئر وهم وخیالات کوریر، درلو رنکده گولگه لر کوریر، حالا قاف
داغی صایقلار، سائر فی المنام، بالذات برر خیال! ادبیاتمز آه واهله دولی! هپ
جاندن، طالعدن، قدردن، فلکدن شکایت! شعرلرمزده قیزغین گونشده
ایصنمش آتون تارلارک زنکینلکری یرینه، داغلرده، قیر، بایر ویماجلرده
پارلایان بیک درلو چیچکلرک او میس قوقولری یرینه، اوراق سسلری آت
کیشنه ملری یرینه، چکیچ سسلری اورس ایکیلتیلری یرینه، کوفلی میخانه
قوقولری، قدح شاقیردیلمی وار! بن ایسترم که تورک اوغلی او کیرلی اسکمله لردن
قالسین، او قدحلی قیرسین، آتسین، ینه قیرلره اووالره یاییلسین، قیر آتیه
بنسین، ینه قلیجی صاللاسین، جریدیخی فیرلاتسین!

کوکسمزی شیشرن بو صیقتیلری، طاتلی آجی بو قدر لافلری دوکمکدن
مقصدمزک نه اولدیغی سولشدرک. یکیدن گوجلی صاغلام بر ملت اولق! اوت
بوکون دیلکمز هپ بودر: خویمزی صویمزی دوزلمک؛ یرمزی یوکسلمک!
تورکلر گنجه دلیقانلی دیرلر. نه گوزل آد! ایشته بز گنجلر، ینه دلیقانلی
اوله لم. ایچمزه مریض، مسکین قاله سین! مرادمزه ایرمک ایچون گیدیله جک
یول اسکیدن گیدلمش، گودولمش، صکره براقیلوب صاپلمش، اونودلمش ایزلردر.
ینه او اسکی ایزلری بولوب چیقارم لم.

ملتیز ینه برملت مسلحه حاللی آلمیدر. عسکرلکی، پنیجیلکی، طوبجیلخی،
کمیجیلکی بزدن دایاق ییه رک اوکره نن، بزم هر اصولمزی قیاقتمزی یکیچری
مهرخانه لرینه، مغفرلره، شالوار و بئیک طاقلرینه، طوغلرمزه، حتی حتی
آی ییلدیزمزه قدر هر شیشمزی تقلید ایتمش اولان آوروپا بالخاصه عسکرلکده
باش اولان آلمانیا، عسکر یتشدیرمک ایچون، ده ها دوغریسی بتون معناسیله
مدافعه ملییه ایچون یکی بر اصول تطبیق و تعقیب ایتکده در. آلمانیا ده
Pfad finder انکلتزده Boy scout فرانسه ده Éclaireur دنیلان بوتشبت
نماکتهمزده ایرکیچ نظمیه ایدیله جکدر؛ تقلید دیمه یورم. عسکرلکده

آوروپالیلردن ینه بر اورنک آلق صاقین بزه آغیر کلسین! بزم اسکی قوغاجیلرک
کیمدن درس آلدقارینی دمن سویلشدم. هرشی دوزر دولاشیر، ینه یرینه
کلیر. مملکت مزده بواصولک تطبیق واسمنک تعیینه حربیه و معارف نظارتلری
مأموردور. اسمنه «رهبرلر»، «کشافلر»، «کشف قوللری»، «ایزچی قلاغوز» و یا «کوزچی»، «هرنه دنیهلر جکسه دنیلسون»، بز بونک
اسمندن زیاده جسمنی آکلانه لم:

نابولیونک پروسیایی استیلاسی زماننده پروسیانک مدافعه ملیه تشبثلرندن
اک مهمی جیمناستیک جمعیتلری تأسیسی اولدی. پروسیالیلرک بو کون «تربیه
بدنیه پیری» دیدکلری (یان - Yahn) پروسیا کنجلرینی صارسدی، اویاندیردی.
دامارلرندکی قانی حرکت کتیردی. (یان) بریاندن کنجلری جیمناستیکله
تربیه ایدیور، بریاندن ده (مورتیس آرنده - Mortiz Arndt) اسمنده کی شاعر:
«دمیر یارادان تگری، کوله لکی ایسته مدی؛ بونک ایچون ارککک اله قیلج،
قالقان، قارغی ویردی. یوره کنه یکتیلکک جرأت و جسارتی، دیلنده سربست
سوزک حدت و شدتی صوندی؛ تا که انسان اوغلو اولونجه یه قدر قانیله جانیه
صاواشین دیه.»

وطن تورکیسیله کنج بهادرلرک قیامی تشویق ایدیوردی. جیمناستیکه خانه لری،
قیرلر، اورمانلردی. (یان) کوکلیلری طویلار، اوزون یورویشلر یاپدیرردی؛
مملکتلرینی کزدیرر، اوکره تیردی. آز زمانده کزمدک کورمدک آباق باصمدق
یر براقیدیلر. کچمدک ایز، کچید قالدی. اوپله که مملکت فرانسه عسکريله دولی
اولدینی برزمانده بوکنج مدافعلر دشمنه کوزوکمدن، قطعه دن قطعه یه قوشیورلر،
خبر کوتوروب کتیریورلردی. آلمانلر بونلره «Pfad finder - ایز بولیچی»
دیدیلر. ترانسوال محارباتنده انکلیزلر بواصولی ده اواسع بر مقیاسده تطبیق
ایتدیلر و «Boy scout - کشاف چوجق» دیدیلر.

ترانسوال محارباتنده انکلیز چوجقلری اردوده عسکره ییه جک طاشیمق،
دشمنک آتشی آلتده فدای جان ایدرک عسکره جبخانه طاغیتق، یارملی یه
باقق، خبر کوتوروب کتیرمک کبی بیوک یارارلق کوستردیلر. فرانسه لرده
بواصولی «Éclaireur - کشاف» دیه تطبیقه باشلادیلر.

آمانیاده بو کتله نك رئیس (غولتس پاشا) در ؛ (جنرال هه زله ر) ده
 بو چو جقارک تعلیم و تربیه سیله مشغولدر . انکلتزه ده رئیس (جنرال به دن بوول) در .
 هر ایکی مملکتده حربیه نظارتی بو چو جقاری حمایه لرینه آلمشدر : بونلره ضابطلر
 تعلیم کوستر ، مانوره لره اشتراک ایدرلر . وظیفه لری ده رهبرک ، قلاغوزلق ،
 کشفلقدر ودها بوکا مماثل معاونتلردر . چو جقاره بونک ایچون باشلیجه شونلر
 اوکره دیلیر : اوزون مسافه لره یوریمک و قوشمق ، صیچرامق ، آتلامق ،
 یوزمک ، سه مافور ایله اشارات ، تلغراف ، تلفون ات و عریبه ایزلری ؛ مختلف
 یورویشلرده نعل ایزلری ؛ اراضی و کچیدلردن صنوف ثلثه مختلفه دن هانکیلرینک
 کچه بیله جکلری ؛ کویری قورایلمک ؛ چادر قورمق ؛ خندق قازمق ؛ ایپ
 و خلاطلرله باغلر و دوکوملر ؛ مجروحینه مداوات ابتدائیه ؛ یارملی طاشیمق و الخ .
 ایشه بز بواش ایچون شمیدین حاضرلقده بولنه جغز . مملکته کوچلی ،
 قوتلی ، آتیک ، تیک کنجلر یتیشدیره جکز . تا که اولاد وطن مملکتک هر امرینه
 دائما « حاضر ایلرسره ! »

ایشته بز بومقصد ایچون طویلاندق و « تورک کریمی » دیه بردرنک قوردق .
 مادی معنوی یوکسلمک ایستیورز . نقطه نظر مزده هر ایشده دوشوندیکمزده
 شودر : « تورک کریمی هر میئه یترا ! » بو اعتقاد ایله ایش کورمه جکز . بیله بیله ،
 آکلایه آکلایه ، سوه سوه چالیشه جغز ! « ارککلک ، یکیتلک هر مشکلی اقتحام ،
 هر زوری آشقدور ! » دستوری رهبرمن اوله جق .

مملکتمزده بزه اشتراک ایده جک بزه ال ویرمک ، امینم ، بیوک کوچک
 بک چوق وطنداش واردر . بیوکلرک حمایه سنی ، اقرانلر مزکده یاردیمنی ایسترز .
 فرضا امینم « تصویر افکار » تقریباً ایکی آی اول مدافعه ملیه احتیاط اردوسی
 مقاله سنی یازان (براسکی عسکر) له ینه « تصویر » ده مدافعه ملیه و تربیه مقاله سنی
 او قودیفغز ، « یکی فکر » ، صاحبی (ادهم نژاد) بک شومقصد مقدس اغورنده
 بیوک خدمت ایده جکلردر . بونی ، بو ایکی ذات عالیقدرک یازیلرینی او قویان هر
 وطنداش آکلادی . دها مملکتمزده بویله دوشونن و بو خصوصده کی تشبیلرده
 تشریک مساعیه خواهشکر ، امینم ، برچوق وطن اولادی واردر .

ملتزمك یشامه سنی ایلر یسنی دوشون، بفرنده اوز سوکیسی یانان هر تورک
کنجی بزه الینی اوزاتسونده ال اله ویرلم وایش کوردم !
تورک بوردینی قورویجه تورک کوچی اولامقده !

یوقاری به مندرج مقاله . « تورک کوچی » جمعیتی - درنکی - قورمه به چالیشان
قارده شلریمزدن بری طرفندن یازیلیدی . بو مقاله ، او درنکک بیاننامه سی صایله ییلر .
شمدی « تورک کوچی » قورولوب بیتک اوزرهدر . بز . عقلی . کنج و دینج قارده .
شلریمزدک بو پک این . پک فائده لی تشبیه لری پک جوق آلفشلار . « تورک بوردی »
حقق قوتدن باشقه برشی اولادیفنه چوقدن اینامقدهر . بناء علیه تورک بوردینی
قورویجه چی تورک کوچی اوله جفنه « ایمانی قطعیدر . قارده لریمز ، هله دلیقسانلیلر « تورک
کوچی » درنکنه مطلقا کیرمیدرلر . تورککلک پارلاق استقبال کونشی ، قهوه و میخانه لک
پیس و او بوشدیریمی پیکه لرند . دکل ، صاف هواده ، طاغیر و قیرلر اوستنده ، ماق
کوکدن طوغه جقدر . « تورک کوچی » نک « توزوک » ی شودر :

آدیمز : « تورک کوچی » . شعارمز : « تورکک کوچی هر شینه یتر »
مقصدمز : صویمزی ، خویمزی دوزلته رک آتی به تام معناسیله برأریتشدیرمک ،
محتاج معاونت اولانلره و بالخاصه همجنسمزه یاردیم ایتمکدر .

قورولوش :

برنجی ماده — بیک اوجیوز یکریمی طغوز ییلی مارت آتیک برنده « تورک کوچی
درنکی » قورولشد .

ایکنجی ماده — بریمز استانبولده دیوان بولنده « تورک اوجانی » نده دائرة
مخصوصه در .

اوجنجی ماده — درنکمزدک قیوسی ملتته جانندن باغلی هرکنجه آچیقدر .

دردنجی ماده — اون بش یاشندن آشانی اولماق شرطیله یکریمی یاشنه قدر
اولانلر متعلم صفتیله قبول ایدیله جک و بونلر ایچون آیری برصنف تشکیل اولونا جقدر .
بشنجی ماده — کیرمه پاره سی برمجیدیله ، آیلقی بش غروشد .

آلتینجی ماده — کیرمه جک کنج اوطوردینی یری و آناسنک ، باباسنک ایسته کیله
کلدیکنی برکاغده ییلدیره جک ، نفوس تذکره سی کوستره جک و درنکک هکیمنه معاینه
اولنه جقدر .

یونجی ماده — ایلک ییل، درنکی قورانلر ایش کورر .
 سکنجی ماده — جمعیت افرادی کثول و مکیفاتک ترکنه تشویق اولنور. و ترک
 ایدنلره مکافات ویریلیر .
 طقوزنجی ماده — کبره جک کچ سوز برلکیله قبول اولنور و یمین ایتدیریلیر .
 اونجی ماده — اداره هیئت، درنکی قورانلردن بر رئیس و مرخص مسئول، بر
 یازنجی، بر فطوغرافچی، بر تاریخی و بر مدیر اموردن عبارت اولوب بش کشیدر .
 اون برنجی ماده — یمین اصولی : تکریمزه آند ایچهرک خاقانمزه، بایراغمزه .
 نظاملرمزه، آمرلرمزه، آنا و بابالرمزه صادق قالد جغمزه سوز ویریرز .
 اون ایکنجی ماده — درنک صومعه صاغلام وایشه یارار وجودلر یتشدیرمکه
 چالیشه جق، تورک اوغلنی هرزوره کوکس کرمکه، هرمانی آشمغه آلیشدیرمکه جقدر .
 بومقصده ایرمک ایچون موجود اولان تربیه بدنیه شعبه لرنده خدمت ایدبله جکدر .
 اون اوچنجی ماده — درنک هیئت اداره جه قبول ایدیلش برقیافتی واردر .
 بتون افراد ایش باشنده بو البسه یی کیر، البسه لک انتظامی محافظه ایتمسی شرطدر .
 اون دردنجی ماده — انفعالات شخصی دن تجردله مقصدمن اولان غایبه واره ییلمک
 ایچون قبلر بر، فکرلر بر اوله رق اوغراشماق اک یوجه املمزددر .

سیاست

آلتایله طوغری

(باشی ۱ نجی ییلک ۱۲ نجی صایسندده)

اوروپایی استیلا ایدن مانغول — قین — تورک قوملری متعدد سلطنتلر
 قوردیلر . بوسلطنتلرک اک بویوکی چنکیز خان ایمپراطورلنی ایدی . چنکیز
 ایمپراطورلنی بولندیکی زمان شرقه دوشن پارچه سندن، « آلتون اوردو خانلنی »
 تگون ایله دی . بوکونکی روسیه نك بوتون اوروپائی قسیمله، آسیای روسینکده
 غرب طرفه ایکی یوز ییلدن فضلہ حکم سورن آلتون اوردو خانلنی، کیت
 کیده، داخلی و خارجی برطاقم علتلرک تأثیریه اقتدارینی غائب ایتدی، اداره
 ملک ایلیه میه جک حاله کلدی و نهایت اوده پارچه لندی . ایشته بوضره لرده
 تورک — تاتارلردن بر قسیمی آلتون اوردو مرکزندن آیریلق صورتیه « ایشیم »